

Райко Жинзифов

(1839 Велес – 1877 Москва)

Райко Жинзифов е роден на 15.02.1839 г. във Велес, сега този град е в бившата югославска република Македония. Произхожда от гъркоманско семейство. В неговото гръцко кръщелно е отбелязан с името „Ксенофонт Дзиндзифи“. Баща му, Иван Жинзифов, е бил лекар и учител. По-късно, вече като студент в Русия, приема българското име „Райко“.

С това име го е назовавал неговият учител Димитър Миладинов, просветител и събирач на български народни песни от Македония.

Райко Жинзифов учи първоначално в гръцкото училище на баща си във Велес, но изучава и български език при учителя Никола Тонджоров.

През 1856 Р.Жинзифов е назначен за помощник-учител в българското училище в Прилеп. По това време главен учител там е Димитър Миладинов. На следващата година, 1857, двамата, Д.Миладинов и Р.Жинзифов, учителствуват в Кукуш, сега Килкис в Северна Гърция.

През 1858 г. Р.Жинзифов учи в Херсонската семинария в Одеса. В края на същата година той заминава за Москва, където от 1860 до 1863 е студент в Историко-филологическия факултет на Московския университет. Р.Жинзифов завършва класическа филология със степен „Кандидат на науките“ (сега „Доктор на науките“). През 1866 той се връща в България и за две години е учител в Битола.

След завръщането си в Москва Р. Жинзифов приема руско гражданство. В Москва той развива забележителна учителска, публицистична, научна, литературна и преводаческа дейност. Сред стихотворенията и поемите му са:

„Гусляр в собор“, **„Охрид“** и **„Жалба“**, отпечатани в списание „Братски труд“, кн. 4, 1862 г.,

„До българската майка“, отпечатана във вестник „Дунавска зора“, 1868, бр. 21-2;

„Кървава кошуля“, отпечатана в Браила, 1870 и др.

Основен мотив в тях е стремежът към национално възраждане и обединение на българите.

Райко Жинзифов пръв превежда на български език руския епос „Слово о полку Игореве“, произведения на Тарас Шевченко, на Николай Некрасов и др. По-голямата част от преводите на Р.Жинзифов са събрани в книгата му „Новобългарска сбирка“, издадена в Москва през 1863 г.

Р.Жинзифов е автор на „Пътеводител“ на Македония и на един „Руско-български речник“.

Р.Жинзифов участва в Славянския конгрес в Москва през 1867 година. Член е на Българското книжовно дружество, сега Българска Академия на науките. През 1873 той е преподавател в Императорския лицей в Москва.

Р.Жинзифов публикува в руския печат и многобройни политически статии за съдбата на българския народ под османско владичество. Те оказват съществено въздействие върху общественото мнение в Русия в навечерието на Руско-турската освободителна за България война от 1877 – 1878 г.

Видният български книжовник, учител и филолог Райко Жинзифов умира на 15 февруари 1877 след тежко боледуване в Москва. На негово име са назовани училища, улици и обществени институции в България и в Македония.

За повече информация:

<http://www.bulgarianhistory.org/%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D0%BE-%D0%B6%D0%B8%D0%BD%D0%B7%D0%B8%D1%84%D0%BE%D0%B2-%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%8F%D1%82-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B8/>

УСЛЯР В СОБОР

Македония, чудна страна,
нема да бидит гърчка она!

.....

Я българка сум. българин сум я,
българе живеят в тая страна!"

.....

"Я сум млада бугарка,
име ми ет Милкана,
я сум чиста славянка,
в Бугария родена
от бугарски род
и бугарски плод.

Майка ми ет бугарка,
керка на чист бугарин,
имама кума бугарка.
вуйко им ет бугарин
от бугарски род
и бугарски плод.

ДО БЪЛГАРСКАТА МАЙКА

Майко злочеста, ти, майко страдалница,
мътни са сълзи ти, как у Брегалница
мътни са студни вълни.

.....